

SLOVNÍK VYBRANÝCH POJMŮ
ZNAKOVÉHO JAZYKA

pro oblast

**gastronomie
a příprava pokrmů**

PŘÍRUČKA K CD

Vedoucí autorského kolektivu: Mgr. Jiří Langer, Ph.D.

Spoluautorky: Mgr. Iva Doležalová, Mgr. Lenka Okrouhlíková

Kolektiv sluchově postižených uživatelů znakového jazyka:

Martin Wiesner, Markéta Slámová, Marie Krejčí, Bc. Dana Peňázová

Studenti oborů Kuchař, Cukrář (Střední škola Olomouc – Svatý Kopeček)

Studenti oboru Čeština v komunikaci neslyšících (FF UK v Praze)

Interpret znaků: Martin Wiesner

Tvorba softwarové aplikace: Bc. Karel Dvořák

Natáčení, digitalizace, střih znaků: Mgr. Silvie Langerová, Petr Langer

Deskripcie parametrů znaků: doc. PhDr. Eva Souralová, Ph.D., Mgr. Pavla Kukolová

Recenzenti: RNDr. Josef Brožík, Mgr. Václav Chmelíř

Schválilo MŠMT č. j. 16 775/2008-61 dne 24. 11. 2008 k zařazení do seznamu učebnic pro střední vzdělávání žáků se sluchovým postižením pro obsahový okruh Gastronomie a Potravinářství s dobou platnosti šest let.

Odpovědná redaktorka Ing. Ludmila Kořenářová

Vydalo roku 2008 nakladatelství Fortuna,

JUDr. František Talián, Ostrovní 30, 110 00 Praha 1

Vydáno v rámci dotačního řízení Speciální učebnice v roce 2008 za plné dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Všechna práva vyhrazena.

© Jiří Langer za kolektiv, 2008

© Nakladatelství Fortuna, 2008

ISBN 978-80-7373-040-6

O slovníku

Elektronický slovník, který se Vám dostává do rukou, je dvojjazyčný překladový terminologický slovník český jazyk/český znakový jazyk pro obor gastronomie a příprava pokrmů. Je určen zejména osobám, které se podílejí na výchově a vzdělávání neslyšících dětí (učitelé, mistři odborného výcviku, vychovatelé, rodiče, vedoucí zájmových kroužků apod.). Využíván může být rovněž samotnými sluchově postiženými uživateli českého znakového jazyka (dětmi i dospělými), kteří si potřebují rozšířit svou aktivní znakovou zásobu, jejich rodinnými příslušníky a ostatními zájemci o český znakový jazyk.

Práce na slovníku začaly v roce 2004 na žádost vedení Střední školy na Svatém Kopečku u Olomouce, kde studenti se sluchovým postižením studují gastronomické a cukrářské obory. Ve spolupráci s pedagogy této školy byl vytvořen heslář obsahující téměř 950 lexikálních jednotek (termínů). Všechny termíny byly vybírány na základě dlouholetých praktických zkušeností pedagogů s ohledem na nejpoužívanější a nejvíce potřebné termíny. Poté byly zahájeny práce na elicitaci (vyhledání a shromáždění) příslušných znaků českého znakového jazyka, která byla Jiřím Langerem a Ivou Doležalovou provedena ve čtyřech lokalitách České republiky (Praha, Hradec Králové, Olomouc, Brno). Na počátku roku 2008 byl heslář doplněn o dalších cca 350 termínů, které pod vedením Lenky Okrouhlíkové sestavili studenti odborné specializace oboru Čeština v komunikaci neslyšících realizovaného na FF UK a pro něž následně provedli elicitaci znaků českého znakového jazyka. Všechny elicitované znaky byly posléze ověřeny neslyšícími uživateli českého znakového jazyka a do slovníku byly vybrány varianty, které jsou lingvisticky správné a mezi uživateli českého znakového jazyka rozšířené. V případě, že nebylo možné rozhodnout o jediné nejrozšířenější variantě, bylo do slovníku zařazeno variant více.

V konečné verzi obsahuje slovník 1087 hesel (jednoslovných i slovních spojení) z oblasti gastronomie a přípravy pokrmů. Vzhledem k tomu, že některá lemmata v českém jazyce (česká slova) mají více ekvivalentů v českém znakovém jazyce (viz výše), dosahuje celkový počet

znaků obsažených ve slovníku počtu 1261. Jednotlivé varianty znaků se stejným nebo podobným významem jsou odlišeny arabskými číslicemi (např. *HORKÝ 1*, *HORKÝ 2*). Významy všech termínů jsou dále vždy vysvětleny pomocí stručných vysvětlujících popisků. Autoři slovníku si uvědomují, že terminologie pro oblast gastronomie a přípravy pokrmů není slovníkem zcela pokryta. Je to způsobeno zejména omezenou kapacitou datového média, na kterém je slovník uložen (z tohoto důvodu nebyly do hesláře zařazena hesla označující konkrétní výrobky a výrobní značky). Dalším důvodem pro vynechání některých termínů byl fakt, že se nepodařilo v rámci elicítace získat odpovídající lingvisticky správný znak českého znakového jazyka. Protože nebylo cílem autorského kolektivu tvořit znaky zcela nové, byl daný termín z hesláře vyřazen. Heslář slovníku je proto autorským kolektivem považován za otevřený a při dalších edicích bude aktuálně doplňován.

Slovník funguje na podobné programové platformě jako uživateli ověřená sada výukových CD-ROMů *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk – 1. až 4. díl* (Langer a kol. 2005), *Slovník pojmů znakového jazyka pro oblast tělesné výchovy a sportu* (Langer a kol. 2006) a *Slovník pojmů znakového jazyka pro oblast vlastivědy* (Langer a kol. 2007). Každý obsažený znak je zaznamenán ze dvou pohledů – čelního a bočního. Jednotlivé znaky je možné přehrávat standardní nebo poloviční rychlostí, případně krokovaním po snímcích. Pro vyhledání požadovaného českého termínu je možné využít struktury tematických skupin, případně služby rychlého vyhledávání nebo abecedního rejstříku. Slovník je rovněž možné přepnout do režimu zkoušení a otestovat tak znalost obsažených znaků. Na pozadí základní pracovní plochy slovníku se náhodně zobrazují tapety s tematickými fotografiemi (zdroje použitých fotografií jsou uvedeny v seznamu použité literatury).

Podobně jako *Slovník pojmů znakového jazyka pro oblast tělesné výchovy a sportu* (Langer a kol. 2006) a *Slovník pojmů znakového jazyka pro oblast vlastivědy* (Langer a kol. 2007) obsahuje slovník funkci překladu z českého znakového jazyka do českého jazyka, respektive vyhledávání českých významů znaků podle zadaných parametrů znaku. Každý znak

má přiřazeny 4 základní parametry (matrice – typ znaku, umístění znaku, tvar ruky/rukou a jejich pohyb), které se zobrazují v pravém dolním rohu základní pracovní plochy. Ve formuláři překladače je poté možné jednoduše zadat jednotlivé parametry vyhledávaného znaku. Po stisknutí tlačítka „Hledej“ vypíše program všechny české ekvivalenty znaků, které nastaveným parametrům odpovídají. Použití překladače je určeno zejména sluchově postiženým uživatelům slovníku (neznají-li český překlad a význam znaku, mohou jej zjistit pomocí stručné definice termínu) a slyšícím zájemcům, kteří jsou pokročilejšími uživateli českého znakového jazyka.

Autorský kolektiv

Vedoucí autorského kolektivu:

Mgr. Jiří Langer, Ph.D.

kontakt: jiri.langer@upol.cz

Spoluautorky:

Mgr. Iva Doležalová

Mgr. Lenka Okrouhlíková

Interpret znaků:

Martin Wiesner

Tvorba softwarové aplikace:

Bc. Karel Dvořák

Technická spolupráce:

Mgr. Silvie Langerová

Petr Langer

Deskripce parametrů znaků:

doc. PhDr. Eva Souralová, Ph.D.

Mgr. Pavla Kukolová

Respondenti a uživatelé znakového jazyka:

Marie Krejčí

Bc. Dana Peňázová

Markéta Slámová

Martin Wiesner

Studenti oborů Kuchař, Cukrář (Střední škola Olomouc – Svatý Kopeček): Petra Adélová, Brigita Balogová, Vladimír Hruška, Vladimír Maška, Alena Szczotková

Studenti oboru Čeština v komunikaci neslyšících (FF UK v Praze): Marie Basovníková, Zuzana Hájková, Vojtěch Pražák, Vladimír Šimon, Roman Vojtechovský, Jan Wirth

Spolupráce při elicitaci znaků

Jana Anderlová

Štěpánka Kopalová

Pavčina Kubizňáková

Zuzana Silovská

Michaela Sovková

Spuštění a ovládání slovníku

Slovník je určen pro použití v počítačích vybavených operačním systémem Microsoft Windows ve verzi NT, 2000, XP nebo Vista (u starších verzí MS Windows – 98 a Millenium se mohou vyskytnout drobné problémy se spuštěním programu a některými funkcemi) s minimálním rozlišením monitoru 1024 x 768. Slovník se automaticky spouští po vložení CD-ROMu do CD mechaniky počítače. Nespustí-li se slovník automaticky (pravděpodobně z důvodu specifického nastavení počítače), je třeba jej otevřít spuštěním souboru **GSlovník.exe** na disku označujícím CD mechaniku (obvykle disky „D“ nebo „E“), např. v programu „Tento počítač“. Nedojde-li ke spuštění programu ani poté, je CD pravděpodobně fyzicky poškozeno, případně je možné otevřít soubor **Technická-napoveda.html** na témž disku. Pokud nepomohou ani kroky uvedené v technické nápovědě, kontaktujte autory slovníku na e-mailové adrese jiri.langer@upol.cz.

Slovník je možné ovládat pomocí klávesnice a počítačové myši. Základní pracovní plocha slovníku se skládá z několika částí, jejichž funkce i návod na ovládání jsou uvedeny v podrobné interaktivní nápovědě, která se spustí kliknutím na tlačítko „Nápověda“. Zde jsou detailně popsány funkce a ovládání všech komponent slovníku a postupy práce s nimi. V případě jakýchkoli nejasností je možné kontaktovat autory na výše uvedené e-mailové adrese.

Specifika znakového jazyka

Český znakový jazyk je vizuálně-motorický jazykový systém českých Neslyšících a nese všechny atributy přirozeného a plnohodnotného jazyka. Na rozdíl od znakované češtiny¹ má vlastní slovní (znakovou) zásobu i gramatická pravidla a na českém jazyce je zcela nezávislý. Český znakový jazyk je tvořen manuální a nemanuální složkou. Nositelem lexikálních významů je manuální složka, u které rozlišujeme místo artikulace (provedení) znaku, tvar, orientaci a pohyb ruky/rukou. Gramatické významy jsou převážně vyjadřovány nemanuálními faktory (mimika, pozice a pohyby hlavy a horní části trupu). Další významnou odlišností je využívání trojrozměrného prostoru, který znakovému jazyku dovoluje simultánně (v jeden okamžik současně) sdělovat více informací, inkorporovat (včleňovat) do sebe více znaků a významů, používat mimetickou deskripci (upravení a provedení znaku v závislosti na vlastnostech předmětu, který znak zastupuje) apod.

Znaky obsažené ve slovníku jsou zaznamenány v citátovém tvaru. Mohou tedy být v některých případech doplněny dalším znakem (specifikátorem), který upřesňuje jejich význam (např. pro odlišení znaků pro pojmy *VAŘEČKA 1* a *KUCHAŘ* je znak *KUCHAŘ* doplněn znakem symbolizujícím osobu). V běžné konverzaci, kdy přesný význam znaku vyplývá z kontextu, se tyto specifikátory zpravidla nepoužívají. Provedení některých znaků v rámci plynulé konverzace se rovněž může od jejich slovníkového tvaru odlišovat z důvodu některých specifických vlastností českého znakového jazyka (simultánnost, inkorporace, mimetická deskripce aj.). Znaky tak mohou být např. artikulovány v jiné části artikulačního prostoru, může se lišit počet opakování pohybu nebo jeho směr, rychlost provedení znaku apod. S těmito případnými modifikacemi znaků, způsobenými gramatikou znakového jazyka, je třeba počítat a seznámit se s jejich pravidly.

Slovní (znaková) zásoba českého znakového jazyka je odlišná od slovní zásoby češtiny. Není tedy možné předpokládat, že ke každému české-

¹ Znakovaná čeština je uměle vytvořený vizuálně-motorický komunikační systém, který do sebe mísí dva na sobě nezávislé jazykové systémy – český znakový jazyk a češtinu. Z českého znakového jazyka využívá jednotlivé znaky, které kombinuje a spojuje do vět podle gramatických pravidel češtiny.

mu slovu lze přiřadit odpovídající znak českého znakového jazyka a naopak. Mnoho českých slov má svůj ekvivalent ve znakovém jazyce v podobě několika po sobě jdoucích znaků (např. *PŘESNÍDÁVKA*), některé jednoduché znaky naopak mají český ekvivalent složený z více slov (např. *KOKOSOVÝ OŘECH*, *ŠAMPAŇSKÉ VÍNO*). Pro některé české výrazy s obecným významem existuje řada ekvivalentních znaků odpovídajících konkrétnímu a aktuálnímu významu. Ve spojitém a souvislém znakovém projevu se tak mohou jednotlivé znaky odlišovat od své slovníkové podoby (např. *DŽBÁN*, *PÍT*, *MÍCHAT*). Podobně jako v českém jazyce se i v českém znakovém jazyce objevuje polysémie, tedy jev, kdy jeden znak odpovídá více různým významům (např. *KOŘENÍ*, *JAKOST*; v českém jazyce jsou to např. slova „kolo“, „jazyk“, „oko“ aj.) a jejichž přesný význam vyplývá z kontextu.

Každý znak českého znakového jazyka je možné zařadit do skupiny znaků stejného typu (matrice znaku) a zaznamenat prostřednictvím speciálně vytvořeného způsobu zápisu – tzv. notace. Notace navržená Macurovou (1996) a dopracovaná Benešem (2003) spočívá v popisu sledovaných parametrů znaku (místo, kde se znak artikuluje; tvar ruky/rukou; orientace dlaně/dlaní; orientace prstů; vzájemná poloha rukou a jejich pohyb) a jejich zápisu pomocí specifických značek a symbolů. Pro běžného uživatele je však tento vědecký způsob zápisu znaků příliš komplikovaný a nesrozumitelný. Pro potřeby funkce tzv. překladače u tohoto elektronického slovníku byly proto vybrány pouze 4 základní parametry znaku, na jejichž základě lze požadovaný znak jednoduše vyhledat.

Matrice (typ) znaku:

Každý znak je možné zařadit do některé z následujících skupin:

- znaky prováděné jednou rukou s nulovým kontaktem na tělo (např. *BORŮVKA*, *NÁPOJ*, *SŮL*),
- znaky prováděné jednou rukou s kontaktem na tělo (např. *CIBULE 1*, *MANDLE*, *VŮŇĚ*),
- znaky prováděné oběma rukama, přičemž obě ruce mají stejný tvar a vykonávají stejný nebo podobný pohyb (např. *CENA*, *MLÉKO*, *UBRUS*),
- znaky prováděné oběma rukama, přičemž obě ruce mají stejný tvar, ale pouze jedna je aktivní (např. *ČOČKA*, *OPLATKA*, *VRSTVA*),

- znaky prováděné oběma rukama, přičemž se liší jejich tvar nebo prováděný pohyb (asymetrické znaky) – např. *BROSKEV, POMAZÁNKA, VLOČKY*,
- znaky složené z více znaků nebo znaky nezařaditelné do předchozích kategorií (např. *BAGETA, MOŠT, VÝLOV*).

Umístění (lokalizace) znaku:

Pro potřeby tohoto slovníku byly znaky rozděleny do tří základních částí artikulačního prostoru:

- znaky prováděné na hlavě nebo kolem hlavy (např. *DRŮBEŽ, MELOUN, ZVĚŘ*),
- znaky prováděné před tělem (např. *BÁBOVKA, PECKA, ZMRZLÝ*),
- znaky prováděné po stranách (např. *BOK, RABAT*).

V případě, že je znak prováděn postupně ve více částech artikulačního prostoru, je u něj tato vlastnost zmíněna a jednotlivé části artikulačního prostoru jsou uvedeny v pořadí, v jakém po sobě následují.

Tvar ruky/rukou:

Ve *Slovníku pojmů znakového jazyka pro oblast gastronomie* se vyskytuje celkem 38 různých tvarů pro dominantní i nedominantní ruku. Dominantní rukou je obvykle pravá ruka, nedominantní rukou pak ruka levá (u leváků je tomu naopak). Jednotlivé tvary rukou jsou zachyceny pomocí přehledných, kreslených ikon. V případě, že se tvar rukou během provádění znaku mění, jsou postupně zobrazeny všechny tvary ruky podle skutečného pořadí, v jakém se objevují.

Pohyb ruky/rukou:

Pohyb rukou a prstů je u mnoha znaků velmi složitý a obvykle obtížně zaznamenaný pomocí slovních popisů a obrázků (např. směrových šipek). Pro potřeby tohoto slovníku byl proto zápis pohybu rukou při provádění znaku maximálně zjednodušen, aby byl uživatelsky srozumitelný a jednoduchý. Přesto, že pohyb rukou je jedním z nejdůležitějších parametrů znaku, je pro potřeby vyhledávání v tomto slovníku parametrem spíše doplňkovým. Jednotlivé pohyby rukou jsou rozděleny do tří úrovní:

1. charakter pohybu	kruhový pohyb	přímý pohyb	nevýrazný pohyb		
2. Směr pohybu	nahoru	dolů	vpřed	vzad	do stran
3. Další vlastnosti	střídavý pohyb	pohyb do protisměru	pohyb nahoru a dolů	opakovaný pohyb	

Pohyb rukou při provádění znaku je vždy zaznamenán následujícím způsobem: 1. charakter pohybu + 2. směr pohybu + 3. další vlastnosti.

V případě dvouručních znaků, při kterých vykonává každá ruka jiný pohyb, je nejprve zaznamenán pohyb dominantní ruky, poté pohyb ruky nedominantní. V případě složených znaků jsou jednotlivé pohyby rukou zaznamenány v pořadí, v jakém jsou prováděny.

Detailnější popisy čtyř základních parametrů a návod pro jejich nastavování v překladači jsou k dispozici v nápovědě programu.

Použitá literatura a informační zdroje

Odborné publikace a slovníky

1. BORT, J.; LEŠKOVÁ, I.; HOUDKOVÁ, G. aj. *Slovník znaků křesťanských pojmů*. Praha: Naděje, 2001, 358 s. ISBN 80-902292-9-8.
2. COMPANYS, M; TOURMEZ, F. *Dictionnaire 1200 Signes La Langue des Signes Francaise*. Angers: Monica Companys, 2000. ISBN 2-9508123-7-6.
3. ČERMÁK, F.; BLATNÁ, R. aj. *Manuál lexikografie*. Jinočany: H&H, 1995, 283 s. ISBN 80-85787-23-7.
4. *Gastronomický slovník* [online]. Dostupné na: <<http://www.gastro-slovník.cz/>>
5. LANGER, J. CD-ROM jako nosič slovníků znakového jazyka. In *Trendy technického vzdělávání 2001 (dodatky)*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001, s. 27–29. ISBN 80-244-0375-7.
6. LANGER, J. Obousměrný překlad v elektronických slovnících znakového jazyka. In *Pedagogický software 2008 [CD-ROM]*. České Budějovice: Scientific Pedagogical Publishing, 2008. s. 321-326. ISBN 80-85645-59-9.

7. LANGER, J. Vizuálně motorické komunikační systémy – aktuální učební pomůcky pro rozšiřování znakové zásoby. In *IV. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004, s. 245–250. ISBN 80-244-0770-1.
8. LANGER, J. Výuka znakového jazyka a multimédia. In *Pedagogický software 2006*. České Budějovice: Scientific Pedagogical Publishing, 2006, s. 454–456. ISBN 80-85645-56-4.
9. LANGER, J. a kol. *Slovník pojmů znakového jazyka pro oblast tělesné výchovy a sportu* [CD-ROM]. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-986-6.
10. LANGER, J.; PTÁČEK, V.; DVOŘÁK, K. *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk (1. a 2. díl)*. 2. doplněné vydání, Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, 27 s. ISBN 80-244-1113-X.
11. LANGER, J.; PTÁČEK, V.; DVOŘÁK, K. *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk (3. a 4. díl)*. 2., doplněné vydání, Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, 31 s. ISBN 80-244-1114-8.
12. MACUROVÁ, A. Proč a jak zapisovat znaky českého znakového jazyka (Poznámky k diskusi). *Speciální pedagogika*, 1996, roč. 6, č. 1, s. 5–20. ISSN 0862-1632.
13. OKROUHLÍKOVÁ, L. *Notace – zápis českého znakového jazyka*. 2. vydání, Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008, 133 s. ISBN 978-80-87153-93-2.
14. SERVUSOVÁ, J. *Kontrastivní lingvistika – český jazyk x český znakový jazyk*. 2. vydání, Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008, 77 s. ISBN 978-80-87218-30-3.
15. SLÁNSKÁ BÍMOVÁ, P.; OKROUHLÍKOVÁ, L. *Rysy přirozených jazyků – Český znakový jazyk jako přirozený jazyk, Lexikografie – Slovníky českého znakového jazyka*. 2. vydání, Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008, 215 s. ISBN 978-80-87153-91-8.
16. *Vareni.cz – Gastronomický slovník* [online]. Dostupné na: <<http://slovník.vareni.cz/>>

17. *Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích*. Praha: Diderot, 1999. ISBN (soubor) 80-902555-2-3.
18. *WIKIPEDIE – Otevřená encyklopedie* [online]. Dostupné na: <<http://cs.wikipedia.org/>>.

Zdroje fotografií a převzatých obrázků

aktualne.centrum.cz, americanmadness.com, barunky94.blog.cz, blogs.warwick.ac.uk, carodejky-a-ja.blog.cz, commons.wikimedia.org, cookingsupplies365.com, crumblycookie.wordpress.com, dazzle.tunestiga.com, discerningtexan.blogspot.com, ditik.blog.cz, ekonomika.idnes.cz, en.wikivisual.com, fearthedunya.wordpress.com, foto.mail.ru, goodmilktimes.com, half-dipper.blogspot.com, healthybodynyc.com, home-and-garden.webshots.com, kiiwi.sblog.cz, kikkusa.blog.cz, laidaboca.wordpress.com, louisianaland.blogspot.com, lusi13.blog.cz, mariecook-sengland.blogspot.com, oakmoon.blogspot.com, olivechefs.wordpress.com, picasaweb.google.com, pouitree.wordpress.com, shop.greekfood.cz, spreadtoothin.wordpress.com, stronglinks.blogspot.com, talka.blog.cz, tippinthescales.wordpress.com, travel-asia-info.blogspot.com, vitava2000.cz, wallpapers.free-review.net, werusssca.blog.cz, www.ambrozia.cz, www.bakersfieldmagazine.net, www.blazinghotwok.com, www.bonduelle.cz, www.brumbino.cz, www.cesky-kristal.cz, www.creativevisions.com, www.cyberserver.cz, www.cz.emb-japan.go.jp, www.drinkingandyou.com, www.foodieobsessed.com, www.free-pictures-photos.com, www.golop.cz, www.gourmetlifestyle.co.nz, www.gourmetmorsels.com.au, www.healthylivingtip.com, www.holandsko.cz, www.hotelruze.cz, www.cheflaszlo.com, www.ihypernova.cz, www.illinoisnut.com, www.jerseyboy.com, www.k13thj.co.uk, www.knedlik.cz, www.kolena-spytihnev.cz, www.mens-groom.com, www.neighborhoodmarket.org, www.novinky.cz, www.pachd.com, www.paylife.at, www.pureandnaturalspices.com, www.puzzleshop.cz, www.recenzeher.eu, www.restaurace-naruzku.com, www.roryconnerknives.com, www.sbaloangroup.com, www.secretrecipe.com, www.simplyseafoods.co.uk, www.stonebridge.cz, www.stopin-praha.cz, www.thrifty411.com, www.tradenote.net, www.vahala.cz, www.vitalco.cz, www.wallpaperpimper.com, www.wu-long-tea.org, zdravystyl.cz

Seznam a struktura skupin

Pokrmý

Potraviny

Ovoce

Zelenina, houby

Cukrovinky, pochutiny

Mléčné výrobky, sýry

Masné výrobky

Pečivo, obiloviny, těstoviny, těsta

Suroviny

Koření, byliny

Maso

Ryby

Nápoje

Alkoholické nápoje

Nealkoholické nápoje

Teplé nápoje

Činnosti

Osoby

Nádobí a kuchyňské vybavení

Stravovací zařízení

Vlastnosti potravin, pokrmů a nápojů

Ostatní

Seznam pojmů

A

abstinent
acidofilní
akátový med
alkohol 1
alkohol 2
alkoholický
alobal
ananas 1
ananas 2
angrešt 1
angrešt 2
aperitiv
arašíd
artyčok
aspik
avokádo

B

bábovka
bagel
bageta
balit
banán
barel
barman
barvivo
beran
bešamel
bezlepkový
biftek
bílek
bílkoviny
bio

biologická hodnota
bistro
blána
bobkový list
bochník
bok
bombáž
bonbon 1
bonbon 2
bonboniéra 1
bonboniéra 2
borůvka
bowle
bramborák
brambory 1
brambory 2
brambory krmné
brambůrky
bridge cukr
brokolice
broskev
brusinka
brutto
brynza
bůček
bufet
buket
bylina
bylinky

C

cedník
celer
celofán

celozrný
cena
cibule 1
cibule 2
cisterna
citron 1
citron 2
citronová kůra
citrus
coca-cola 1
coca-cola 2
croissant
cuketa
cukr 1
cukr 2
cukr 3
cukr krupice
cukr krystal
cukr moučkový
cukr vanilkový
cukrárna 1
cukrárna 2
cukrář
cukrovar
cukroví 1
cukroví 2
cukrovinka

Č

čaj
čaj černý
čaj ledový
čaj ovocný 1
čaj ovocný 2
čaj porcovaný
čaj sypaný

čaj zelený 1
čaj zelený 2
česnek 1
česnek 2
čevapčiči
čirá voda
čistit
číše
číšník
čočka
čokoláda 1
čokoláda 2
čokoláda bílá
čokoláda horká
čokoláda hořká
čokoláda mléčná
čokoláda na vaření
čoudit
čpět
čtvrťka 1
čtvrťka 2

D

ďábelský
datle
dávít se
debrecínská pečeně
demižon
destilace
destilát
dezert
dietní
digestoř
dno
dojíst
dolít

domácí 1
domácí 2
dopékat
dort
drcený
drcený led
dressing 1
dressing 2
drink 1
drink 2
drobek
drobenka
droždí
dršťková polévka
drtit
drůbež
dřevnatý
dřez
dusit
dušený
dýně
džbán
džber
džem 1
džem 2
džus

E

eidam
elektřina
energetický 1
energetický 2
esence
espresso
ešus
etiketa

exotické ovoce
expedice

F

fazole 1
fazole 2
fazole 3
fazolové lusky
fenykl
fík
filé
filety
filtrovat
fleky
fólie
formička
fritovat
fritovat (brambory)
fruktóza
fusili

G

granule
gratinovat
grep
griliáš
grilovat 1
grilovat 2
grundle
guláš 1
guláš 2
guláš 3
gyros 1
gyros 2
gyros 3

H

hadr 1
hadr 2
halušky
hamburger
harfy
hašé
hektolitr
hemenex
heřmánek
hlad
hlavní jídlo
hmotnost
hnít
hody
horký 1
horký 2
hořčice
hořčičné semínko
hořký
hospoda
hostinec
hostinský
hotel
hotová jídla
houba
houska
hovězí
hrách
hranolky
hrnec
hrnek
hrozen
hroznové víno
hroznové víno bílé
hroznové víno tmavé

hrst
hrubý
hrudky
hrušeň
hruška
hřebíček
hřib
humr
huspenina
hustý
hygiena

Ch

chapadla
chilli paprička
chipsy
chladicí 1
chladicí 2
chladit
chladnout
chléb
chléb bílý
chléb celozrnný
chléb černý
chléb krájený
chléb kukuřičný
chléb pita
chléb toastový 1
chléb toastový 2
chléb vícezrnný
chléb žitný
chlebíček
chlebíček obložený
chmel 1
chmel 2
chobotnice

chřest
chuť
chutný
chuťovka

I

infekce
instantní káva

J

jablko
jablko granátové
jabloň
jádřínek
jáhly
jahoda 1
jahoda 2
jakost
jalovice
jatka
játra
játrovka
jazyk
ječmen
jed 1
jed 2
jedlý
jednohubka
jehně
jelito
jemný
jeseter
jetel
jídlna
jídlo
jikry

jíst
jítrnice
jogurt 1
jogurt 2

K

kabanos
káď
kachna 1
kachna 2
kakao
kalný
kalorie
kantýna
kanystr
kapacita
kapalina
kapání
kapat
kapr
kapučíno
kapusta
karbanátek
kari
karotka
kartáč
kartáček
karton
kastrol
kaše 1
kaše 2
kaštan
kaštan jedlý
káva 1
káva 2
káva alžírská 1

káva alžírská 2	kobliha 1
káva bez kofeinu	kobliha 2
káva bílá	kofein
káva frappé	kokos
káva irská 1	kokosový ořech
káva irská 2	koktejl
káva latté	koláč
káva ledová	kolekce
káva mletá 1	koleno
káva mletá 2	kolínka
káva pražená	kompot 1
káva turecká	kompot 2
káva vídeňská 1	koňak
káva vídeňská 2	koňské
kavárna	konvice 1
kaviár	konvice 2
kebab	konzerva
kečup	konzervovat
kedluben	kopr 1
kefír	kopr 2
kelímek	korpus
kešu	kořeněný
kiwi	koření
klas	kost 1
klíček	kost 2
klobása	košťář
kmín celý	kotel 1
kmín drcený	kotel 2
kmín mletý 1	kotlík
kmín mletý 2	kouř 1
knedlík	kouř 2
knedlík bramborový	kousat
knedlík houskový	koza 1
knedlík chlupatý	koza 2
knedlík kynutý	krab
knedlík ovocný	krabice

kráječ 1
kráječ 2
krájet
krajíc
krasta
krém 1
krém 2
kremrole
kreveta
krkovička
krmení
kroupy
kruhadlo
krupice
krůta
krystal
křehký
křen 1
křen 2
křoupat
křupky
kuchař
kuchat
kuchyně
kukuřice 1
kukuřice 2
kůra 1
kůra 2
kůrka
kuřecí 1
kuřecí 2
kus
kůže
kvalita
kvásek
kvasnice

kvedlačka
květák
kynutí
kypřicí prášek
kysaný
kyselý
kyška
kýta

L

labužník
laciný
láhev 1
láhev 2
láhev 3
lalok 1
lalok 2
lančmít 1
lančmít 2
lanýž
lasagne
ledvinky 1
ledvinky 2
lentilky
ležák
libový
licence
light
lihovina
likér
lilek
limeta
limonáda 1
limonáda 2
limonáda 3
linecké těsto

lipový med
lis
listové těsto
litr
lívanec
lízat
lízátko
lodna
loknout
losos
loupák
loupat 1
loupat 2
louskat 1
louskat 2
luční
lůj 1
lůj 2
lupínky
lusk
luštěniny
lžíce 1
lžíce 2
lžička

M

majolka
majonéza
mák 1
mák 2
mák 3
makarony
makovice
makrela
malina
mandarinka 1

mandarinka 2
mandle
marcipán
margarín
marinovat
marmeláda 1
marmeláda 2
máslo
máslo pomazánkové
masné produkty
masný
maso
maso bažantí
maso drůbeží
maso hovězí
maso husí
maso jehněčí
maso jelení
maso kachní
maso kančí
maso klokaní
maso králičí
maso krůtí
maso kůzlečí
maso mufloní
maso rybí
maso skopové
maso sojové
maso telecí
maso vepřové
maso zaječí
masox
máta 1
máta 2
materiál
mazanec

mazat
meduňka
měkký 1
měkký 2
meloun
meloun žlutý
mentolový
menu 1
menu 2
meruňka 1
meruňka 2
metlička
metrák
míchat 1
míchat 2
mikrotenový sáček
minerálka 1
minerálka 2
minutka
mísa
mléko
mléko egalizované
mléko kondenzované
mléko odstředěné
mléko pasterované
mléko zakysané
mletý 1
mletý 2
mlít
mokačino
mokka kostky
mokry
morkové kosti
mořské plody
mošt
moučník

mouka
mouka celozrnná
mouka hladká
mouka hrubá
mouka kukuřičná
mouka polohrubá
mouka pšeničná
mouka rýžová
mouka žitná
mozeček
mraznička
mražený
mrkev
muffin
multivitamin
muškátový květ
muškátový oříšek
mušle
mušličky
myčka

N

naběračka
nádivka
nádobí
nadrobno
nahřát 1
nahřát 2
nakládané houby
nakládaný
nakládat
nákup
nalévat 1
nalévat 2
nalévat 3
namáčet

nanuk 1
nanuk 2
napařovat
napíchnout
napít se
nápoj
nápoj alkoholický
nápoj nealkoholický
nápoj teplý
naříznout
nať
nealkoholický
nechutenství
nektar
nektarinka
neslazený
nikotin
niva
nízkotučný
nok
nové koření
nudle
nůž
nůžky

O

obalit
občerstvení
oběd
obilí
obiloviny
objem
obložený
obracet
ocet
ocilka

očistit 1
očistit 2
odměrka
odmrazit
odpad
odřezat
odstředěný
odvar
oheň
ohryzek
ohřát 1
ohřát 2
ochutnat
ochutnávat
okurka 1
okurka 2
okurka kyselá 1
okurka kyselá 2
okurka salátová
olej 1
olej 2
olej fritovací
olej olivový
olej rostlinný
olej slunečnicový
olej stolní
olejovky 1
olejovky 2
oliva 1
oliva 2
oliva černá
oliva zelená
omáčka
omastit
omeleta
opéci

opečený
oplatka
ořech 1
ořech 2
ořech 3
ořech lískový
ořech para
ořech vlašský
osládit
ostružina
ostrý 1
ostrý 2
otevřít
otvírák 1
otvírák 2
ovar
ovce
oves
ovoce 1
ovoce 2
ovoce tropické
ovocný

P

pach
palačinka 1
palačinka 2
pálenka
palička na maso
pálivý 1
pálivý 2
panenská svíčková
pánvička 1
pánvička 2
papája
paprika 1

paprika 2
paprika pálivá
paprika sladká
pára 1
pára 2
párátka
párek 1
párek 2
parenica
paštika
patizon
pažitka
pec 1
pec 2
pecka
pečeně
pečený
pečivo
pekáč
pěna
pendrek
penne
pepř
pepř bílý
pepř cayenský
pepř růžový
pepř zelený
perník
peří
petržel
pikantní
pípa 1
pípa 2
piroh
pistácie
piškoty dětské

pít
pitný
pivo
pivo lahvové
pivo točené
pizza 1
pizza 2
plamen
plast
plecko
plech
plechovka
plesnivý
plněný
plnit
plnotučný
plný
plyn 1
plyn 2
podlévat
podnos
pohár
pohoštění
pochoutka
poklice
pokrm
poleva
polévka
police
polknout
polopenze
polotučný
pomazánka
pomelo
pomeranč
popcorn

pór
porce 1
porce 2
porcelán 1
porcelán 2
porcelán 3
porcovat 1
porcovat 2
porcovat 3
potrava
potraviny 1
potraviny 2
povadlý
povidla
prášek 1
prášek 2
preclík
prejt
presso
pribináček
prkénko
procento
proložka na vejce
propan-butan
proso
prostřít
protlak rajský
proviant
předběžná úprava
předkrm
přední
překapávač
přelít
přesnídávka
příbor
příděl

příchuť
příloha 1
příloha 2
příměs
připěci
připíjet 1
připíjet 2
přípitek
pstruh
pšenice
pštosí
ptáček
puding
půllitr
punc
půst

R

rabat
racionální výživa
rajče 1
rajče 2
rak
rakvička
raut
ražniči
rebarbora
recepce
recept
regál
restaurace
rizoto
rohlík
roláda
rolka
romadúr

rosol
rostbíf
rostlinný
rošt
roštnka
rozdrtit
rozinky
rozlít
rozmarýn
rozmrazit
roznášet
rozsypat
rozválet
rozvážet
rožeň
rum
rumové pralinky
ruské vejce
ryba
rybíz bílý
rybíz černý
rybíz červený
rychlé občerstvení
ryngle
rýže
rýžový nákyp

Ř

řasa mořská
ředkvička
řepa
řepka olejná
řezat
řezník
řezy
řídký

řízek 1
řízek 2
říznout se

S

sáček
sad
sádlo 1
sádlo 2
sacharin 1
sacharin 2
salám 1
salám 2
salát (míchaný)
salát 1
salát 2
salát hlávkový
salmonelóza
saponát
sardelové řezy
scedit
sekáček
sekaná
sekt
sendvič
shnilý
sifon
silo
sirka 1
sirka 2
sirup 1
sirup 2
síto 1
síto 2
síto 3
sklad 1

sklad 2
sklenice
sklep
sklo
skopové
skořápka
skořice
skrojek
sladit
sladká jídla
sladké pečivo
sladkokyselý
sladkovodní ryba
sladký
slané pečivo
slané pochutiny
slanina
slaný
slazený
slíva 1
slíva 2
slivovice
sliz
slunečnice
slupka
směs
směs koření
smeták
smetana
smetana ke šlehání
smrad
snídaně
sníh z bílků
sníst
sodovka
solený

solit 1
solit 2
specialita
spíž
spolknout
sporák
srazit
srdce
stahovat
staniol
stěrka
strava
stravenky
strouhaný
stroužek
struhadlo
střík
studená mísa
stůl
sud
suchar
suchý
sůl
sumec
surovina
surový olej
sušenka
sušený
svačina
svažit
svitek
sýr
sýr balkánský 1
sýr balkánský 2
syreček
syrový

sytý 1
sytý 2

Š

šálek
šampaňské víno
šáteček
šejkr
šípek
škeble
škrábat
škrabka
škrálop
škrob
škubánek
škvarky
škvařit 1
škvařit 2
šlacha
šlehačka
šlehačka ve spreji
šnek
šodó
špagety 1
špagety 2
špejle
špek
špekáček
špenát 1
špenát 2
špetka 1
špetka 2
špikovat
šproty
špunt
šťáva

šřavnatý
štika
šunka
šupiny
šuplík
šváb 1
šváb 2
švestka (strom) 1
švestka (strom) 2
švestka 1
švestka 2

T

tác
talíř
talíř obložený
tasemnice
tatarská omáčka
tavený 1
tavený 2
technologický postup
tekutina
telecí
termoska
těstíčko
těsto 1
těsto 2
těstoviny
tkáň
tlačenka
toast
toast 1
toast 2
tonik
topinka
trávit

trest
trnka
trojobal
trouba
trvanlivost
trvanlivý
tržnice
třešeň
třešeň (strom)
tučný 1
tučný 2
tuhý
tuk
tuňák
tupý
tvaroh
tvaroh na strouhání
tvrdý
tyčinka
tykev
tymián

U

ubrousek
ubrus
udit 1
udit 2
úhoř
umýt (nádobí)
umýt (ruce)
umyvadlo
upéci
uřezat
uskladnit 1
uskladnit 2
ústřice

utěrka 1
utěrka 2
uzávěr 1
uzávěr 2
uzené maso
uzenina
uzeniny (obchod)
uzený
uzrát
užitkový

V

vafle
váha 1
váha 2
vál
váleček
vánočka 1
vánočka 2
var 1
var 2
varné sklo
vařečka 1
vařečka 2
vařící
vařič 1
vařič 2
vařit
vážit 1
vážit 2
vdolek 1
vdolek 2
večeře
vegetarián
vegetariánský
vejce 1

vejce 2
veka 1
veka 2
ventilace
vepřové
víčko 1
víčko 2
vidlice
vidlička
vinice
vinný
víno 1
víno 2
víno bílé
víno červené
víno krabicové
víno polosuché
víno růžové
víno svařené
višně 1
višně 2
vitaminy
vlákno
vlasové nudle
vločky
vnitřnosti
voda
voda jemně perlivá
voda kojenecká
voda minerální
voda neperlivá
voda ochucená
voda perlivá
voda stolní
vodka
vodovod

vrabec
vrstva
vrtule
vůně
vybavení
výčep 1
výčep 2
vyhasnout
vykosťovat
vykrajovat 1
vykrajovat 2
vykrajovat 3
vylít
vylít (rozlít)
výlov
výpary 1
výpary 2
vypařit
výrobky mléčné
výsek
vyudit
vývar
výživné látky
whisky
worcester

Z

zabíjačka 1
zabíjačka 2
zabíjačka 3
zadní
zahřát 1
zahřát 2
zahustit
zápach
zápalka 1

zápalka 2
zapařit
zapékat
záruční 1
záruční 2
záruční lhůta
zásoba
zástěra
zástrčka
zásuvka 1
zásuvka 2
zavařenina 1
zavařenina 2
zavařit
zavařovat
závin
zavináč 1
zavináč 2
závitek
zázvor
zboží
zdobený
zelenina
zelí 1
zelí 2
zelí čínské
zelí hlávkové
zchladit
zkvasit
zkysat
zmrazit
zmrzlina
zmrzlina kopečková
zmrzlina točená
zmrzlý
zředit

zvěř
zvěřina 1
zvěřina 2

Ž

žaludek
žampion
žár
žebírko
žejdlík
želé
žemle
žhavý 1

žhavý 2
živiny
živočišný
životospráva
žízeň
žloutek
žluklý
žralok 1
žralok 2
žvýkačka
žvýkat 1
žvýkat 2

Obsah

O slovníku	3
Autorský kolektiv	5
Spuštění a ovládání slovníku	6
Specifika znakového jazyka	7
Použitá literatura a informační zdroje	10
Seznam a struktura skupin	13
Seznam pojmů	14